

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli języka
polskiego, III etap edukacyjny

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Marka Krupę, **PODN Wodzisław Śląski**

SCENARIUSZ 1 z 2

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA uczniów klasy I liceum ogólnokształcącego i technikum

PROWADZONYCH PRZEZ nauczyciela języka polskiego

TEMAT: Czy Jan Chryzostom był dobrym szlachcicem? *Pamiętniki* Paska jako przykład sarmatyzmu w literaturze polskiego baroku.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

- rozumienie historii literatury i dziejów kultury jako procesu, a także dostrzeganie roli czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na ten proces;
- znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii;
- kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym, aksjologicznym.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO, TECHNIKUM ORAZ BRANŻOWEJ SZKOŁY II STOPNIA – język polski, III etap edukacyjny

- (I.9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej
- (I.10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego;
- (I.15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty;
- (I.2.2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl [...] oraz argumentację;
- (I.2.4) określa rodzaje zapożyczeń i sposób ich funkcjonowania w polszczyźnie różnych epok.

METODY PRACY:

- praca z tekstem
- rozmowa
- elementy wykładu
- prezentacja materiału z platformy epodręczniki.pl
- samodzielne wyszukiwanie w zasobach internetowych
- forma pracy: zajęcia prowadzone zdalnie

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- zasoby internetowe
- Zintegrowana Platforma Edukacyjna
- komputer lub smartfon dla każdego ucznia w celu samodzielnego wyszukiwania informacji w zasobach internetowych

PRZEWIDYWANY CZAS:

1 x 45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Sprawdzenie obecności, podanie tematu i celów lekcji.

Część 2. Na polecenie nauczyciela uczniowie samodzielnie, za pomocą zasobów Wikipedii, definiują pojęcie „*pamiętnik*” <https://pl.wikipedia.org/wiki/Pami%C4%99tnik> dostępny online [dostęp 17.08.2021]

Nauczyciel prezentuje Sarmatyzm jako nurt polskiego baroku w oparciu o materiały ze Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej (**Załącznik nr 1**). Następnie nauczyciel podaje informacje o autorze oraz kontekst w oparciu o materiały ze Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej (**Załącznik nr 2**)

Część 3. Nauczyciel poleca uczniom lekturę fragmentu *Rok pański 1660* (**Załącznik nr 3**) oraz prosi, aby odpowiedzieli w zeszycie na następujące pytania:

- *Jakie cechy szlachcica – Sarmaty dostrzegamy w powyższym fragmencie?*

- Wskaż w omawianym tekście fragmenty charakterystyczne dla pamiętnika (przesłanie dla potomnych)

Uczniowie wybrani przez nauczyciela umieszczają swoje odpowiedzi na czacie.

Nauczyciel weryfikuje poprawność odpowiedzi.

Następnie nauczyciel poleca uczniom lekturę fragmentu *Rok pański 1658* (**Załącznik nr 4**). Nauczyciel zapoznaje uczniów z pojęciami: *sarmacki mesjanizm*, *ksenofobia*, *sarmacka megalomania*. Nauczyciel poleca, aby uczniowie we fragmencie opisującym zdobycie duńskiej twierdzy wskazali realizację powyższych pojęć.

Uczniowie wybrani przez nauczyciela umieszczają swoje odpowiedzi na czacie.

Nauczyciel kontroluje i komentuje ich poprawność.

EWALUACJA ZAJĘĆ

- Uczniowie powinni dostrzec pozytywne i negatywne oblicze sarmatyzmu. Pasek jako szlachcic – Sarmata, chce pozostawić po sobie pozytywne wrażenie, utożsamiając się z wartościami wyznawanymi przez przeciętnego szlachcica.
- Jako ewaluację lekcji uczniowie wpisują do zeszytu, co ich zdaniem było najciekawsze w omawianych tekstach.
- Wybrani uczniowie przesyłają swoje opinie na czacie.

BIBLIOGRAFIA/ŹRÓDŁA

- Chemperek D., Kalbarczyk A., Trześniowski D., *Język polski. Oblicza epok*. Podręcznik. Liceum i Technikum 1.2. Warszawa, WSiP, s.226 – 230
- Pasek J. *Pamiętniki* <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/pamietniki.html> dostępny online [dostęp 17.08.2021]
- Patrzalek T., Wichary G., *Zadania do lektury dla klasy I szkoły średniej*, Warszawa 1989, WSiP, s.149 – 152
- *Podstawa programowa przedmiotu język polski. III etap edukacyjny: 4-letnie liceum ogólnokształcące oraz pięcioletnie technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony*. w: *Vademecum nauczyciela. Wdrażanie podstawy programowej*

w szkole ponadpodstawowej. *Język polski*. Warszawa 2019, ORE, s.17- 32

- *Polski mit sarmaty* <https://zpe.gov.pl/a/polski-mit-sarmaty-pamietniki-jana-chryzostoma-paska/DuKly1Lnf> dostępny online [dostęp 17.08.2021]

ZAŁĄCZNIKI

- **Załącznik nr 1** - sarmatyzm jako nurt polskiego baroku
<https://drive.google.com/file/d/1T5aAKji7NMAIMpOjxxsbEUw7DLh0gxTE/view?usp=sharing> dostępny online [dostęp 17.08.2021]
- **Załącznik nr 2** - informacje o autorze oraz kontekst biograficzny
<https://drive.google.com/file/d/1jcVHpYt8MEWs8DPLwTtYNCImo8AGWoJ/view?usp=sharing> dostępny online [dostęp 17.08.2021]
- **Załącznik nr 3** - fragment tekstu o pojedynkach między szlachtą
<https://drive.google.com/file/d/1qpbU-wyUMA4crpvY7PQalbZvKUc6XmA/view?usp=sharing> dostępny online [dostęp 17.08.2021]
- **Załącznik nr 4** - fragment tekstu o zdobyciu duńskiej twierdzy
<https://drive.google.com/file/d/1r4ddU7yLsuRXPtIfstNyz3b3xe4pP6SZ/view?usp=sharing> dostępny online [dostęp 17.08.2021]

SCENARIUSZ 2 z 2

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA uczniów klasy II liceum ogólnokształcącego

PROWADZONYCH PRZEZ nauczyciela języka polskiego

TEMAT: Romantyczny subiekt od Hopfera – S. Wokulski – bohater *Lalki* Bolesława Prusa.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

- kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji;
- kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym, aksjologicznym;
- doskonalenie umiejętności wyrażania własnych sądów, argumentacji i udziału w dyskusji;
- wykorzystanie kompetencji językowych i komunikacyjnych w wypowiedziach ustnych i pisemnych;
- doskonalenie umiejętności retorycznych, w szczególności zasad tworzenia wypowiedzi spójnych, logicznych oraz stosowania kompozycji odpowiedniej dla danej formy gatunkowej.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO, TECHNIKUM ORAZ BRANŻOWEJ SZKOŁY II STOPNIA – język polski, III etap edukacyjny

- (I.1.9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;
- (I.1.10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

- (I.1.15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;
- (I.2.2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;

METODY PRACY:

- praca z tekstem
- pogadanka
- elementy wykładu
- zasoby internetowe
- forma pracy: zajęcia prowadzone zdalnie

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- zasoby internetowe
- aplikacja *Wordwall*
- portal Wolne lektury
- komputer lub smartfon z dostępem do Internetu

PRZEWIDYWANY CZAS:

1 x 45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Czynności organizacyjne: sprawdzenie obecności, podanie tematu lekcji, podział uczniów na osiem pokoi.

Część 2. Nauczyciel, w oparciu o wcześniejszą wiedzę uczniów, przeprowadza pogadankę o ideałach romantyzmu i pozytywizmu. Nauczyciel zapoznaje uczniów z kontekstami ekonomicznymi i społecznymi powieści B. Prusa (życie w Królestwie Polskim pod zaborem rosyjskim). Za pomocą narzędzia *Wordwall* uczniowie losują zagadnienia dla poszczególnych grup:

- Wokulski o sobie
- Rzecki o Wokulskim
- opinia dr. Szumana
- Wokulski w oczach innych znajomych

Część 3. Grupy w oparciu o przesłane wcześniej załączniki czytają fragmenty *Lalki* i odpowiadają na następujące pytania:

- *Jakie cechy charakteru bohatera widoczne są w przytoczonym fragmencie?*
- *Przedstaw działania Wokulskiego będące realizacją ideałów romantycznych bądź haseł pozytywistycznych?*
- *Jak Wokulski zostaje oceniony przez autora wypowiedzi?*

Uczniowie w zeszycie odpowiadają na powyższe pytania. Oto najważniejsze zagadnienia, które uczniowie powinni zauważyć w przytoczonych fragmentach.

Załącznik nr 1 (wypowiedź radcy Węgrowicza)

- burzliwy życiorys
- małżeństwo dla pieniędzy (pochwała)
- brak stabilizacji

Załącznik nr 2 (narrator 1, zebranie u Księcia)

- przedsiębiorczość
- znajomość rynku
- praca organiczna

Załącznik nr 3 (narrator 3, spotkanie z Wysockim)

- filantropia
- wrażliwość na los pokrzywdzonych
- praca u podstaw

Załącznik nr 4 (Wokulski żegna się z Hopferem)

- realizacja założonych celów
- ambicja
- pilność i samodyscyplina

Załącznik nr 5 (rozmowa Rzeckiego z dr. Szumanem)

- człowiek czynu
- nieschematyczne postępowanie
- romantyk i pozytywista

Załącznik nr 6 (Szuman o Wokulskim po jego zniknięciu)

- życiowy bankrut
- złożona osobowość
- Wokulski jako romantyk

Załącznik nr 7 (Wokulski o sobie 1 – rozmyślania w Paryżu)

- wpływ poezji romantycznej
- wewnętrzne rozdarcie
- świadomość bycia idealistą

Załącznik nr 8 (Wokulski o sobie 2 - refleksje po otrzymaniu zaproszenia od Łęckiego)

- nie rozumie Rzeckiego
- wewnętrzne rozdarcie
- świadomość swojego społecznego wyobcowania
- świadomość bycia idealistą

Każda grupa prezentuje swoje wnioski na czacie. Po zapoznaniu się z nimi przez całą klasę nauczyciel je komentuje, wprowadzając ewentualne uzupełnienia.

Część 4. W pogadance przeprowadzonej przez nauczyciela uczniowie powinni dostrzec, iż Wokulski jest postacią niejednoznaczną, człowiekiem samotnym,

uwikłanym w historię. Sposób w jaki przeżywa swe uczucie, udział powstaniu, lokują go po tronie romantyzmu, lecz aktywność, przedsiębiorczość realizacja haseł pozytywistów ukazują go z innej strony. To człowiek żyjący na pograniczu dwóch epok – romantyzmu i pozytywizmu.

EWALUACJA ZAJĘĆ

- Jako ewaluację lekcji uczniowie przesyłają na czacie swoją kilkuzdaniową opinię o Stanisławie Wokulskim.
- Nauczyciel komentuje zamieszczone opinie, zwracając uwagę na złożoność omawianej postaci. Podkreśla, iż Prus nie daje jednoznacznej oceny bohatera.

BIBLIOGRAFIA

- Chemperek D., Kalbarczyk A., Trzeźniowski D., *Język polski. Oblicza epok*. Podręcznik. Liceum i Technikum 2.2, Warszawa, WSiP, s.219 – 222
- Patrzalek T., Wichary G., *Zadania do lektury dla klasy II szkoły średniej*, Warszawa, WSiP, s.128 – 135
- *Podstawa programowa przedmiotu język polski. III etap edukacyjny:4-letnie liceum ogólnokształcące oraz pięcioletnie technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony. w: Vademecum nauczyciela. Wdrażanie podstawy programowej w szkole ponadpodstawowej. Język polski*, Warszawa, ORE, s.17- 32
- Prus B., *Lalka* <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/lalka-tom-pierwszy.html> oraz <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/lalka-tom-drugi.html> dostępny online [dostęp 18.08.2021]

ZAŁĄCZNIKI

- **Załącznik nr 1** - wypowiedź radcy Węgrowicza
<https://drive.google.com/file/d/1JI2Ei3OoBuJinRatGO3ehEUZnk6fCGEE/view?usp=sharing> dostępny online [dostęp 18.08.2021]
- **Załącznik nr 2** - narrator1, zebranie u Księcia
https://drive.google.com/file/d/13ZqQEAnA_3pQlekqPp6aU1tcz2ejiiIR/view?usp=sharing dostępny online [dostęp 18.08.2021]

- **Załącznik nr 3** - narrator nr 3 spotkanie z Wysockim
<https://drive.google.com/file/d/1a-wTJ6vWljWKI3SFvWuWxLjMJ6uAap0s/view?usp=sharing> dostępny online [dostęp 18.08.2021]
- **Załącznik nr 4** - Wokulski żegna się z Hopferem
<https://drive.google.com/file/d/101xGEWGrGApRmwaVbLPzsU-qifjq-F1C/view?usp=sharing> dostępny online [dostęp 18.08.2021]
- **Załącznik nr 5** - rozmowa Rzeckiego z dr. Szumanem
https://drive.google.com/file/d/1ezst00kZbJXZPBTbBterPxMig_h8e6zg/view?usp=sharing dostępny online [dostęp 18.08.2021]
- **Załącznik nr 6** - Szuman o Wokulskim po jego zniknięciu
<https://drive.google.com/file/d/1ieHxrci2MKrtDWb7p-OEFiw42SHDKMQQ/view?usp=sharing> dostępny online [dostęp 18.08.2021]
- **Załącznik nr 7** - Wokulski o sobie 1 – rozmyślenia w Paryżu
<https://drive.google.com/file/d/1qjicBn1lfoqwhUEcM8KOIG1GEfnY5Wfj/view?usp=sharing> dostępny online [dostęp 18.08.2021]
- **Załącznik nr 8** - Wokulski o sobie 2 - refleksje po otrzymaniu zaproszenia od Łęckiego
https://drive.google.com/file/d/1FOEz7orh_0mokLIC83YrqKrcfYFVILHs/view?usp=sharing dostępny online [dostęp 18.08.2021]